

říjen 2024

Zpr@vodaj

ČSSZ

Základy v první republice, str. 1 • ČSSZ dnes a v blízké budoucnosti, str. 2

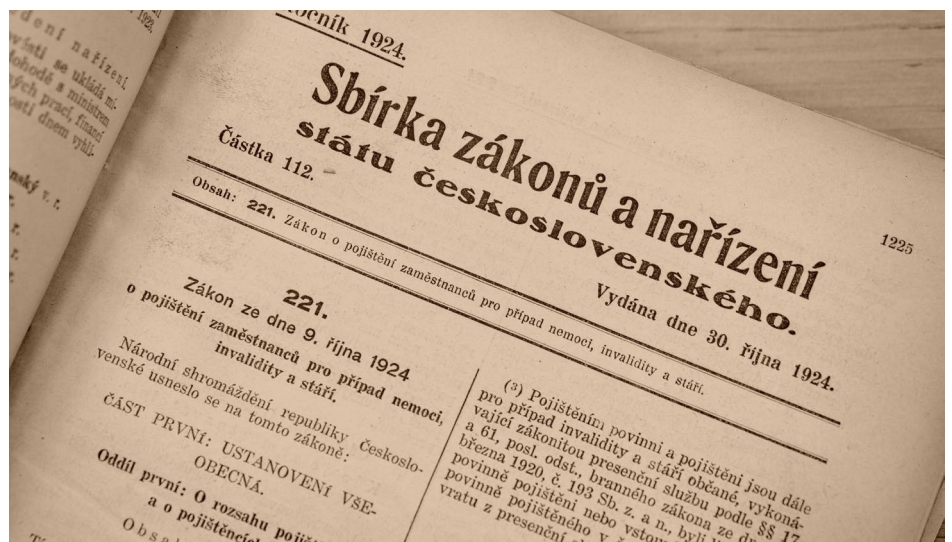
Slavíme 100 let sociálního pojištění!

V dnešní době bereme sociální zabezpečení od státu jako samozřejmost a běžnou součást života, před 100 lety se však jednalo o revoluční změnu. V roce 1924 byl v tehdejší Československu přijat zákon o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, který se stal přelomovým bodem ve státě garantované ochrany obyvatel v případě, kdy nemohou být sami ekonomicky aktivní. MPSV a ČSSZ si nyní toto významné výročí připomínají.

Začalo to zákonem

Zákon o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, jenž byl před 100 lety přijat tehdejší československým parlamentem, se stal základním kamenem nového systému sociálního zabezpečení, který byl předobrazem toho, jak jej známe dodnes. Přijatý zákon zavedl dělnické pojištění lidí, kteří na území Československa vykonávali práce či služby na základě pracovního, služebního nebo učňovského poměru. Poprvé bylo sociální pojištění sjednoceno i organizačně, a to vznikem Ústřední sociální pojišťovny. Ta spravovala invalidní a starobní pojištění a starala se také o nemocenské pojišťovny, které fungovaly obdobně jako dnešní okresní správy. Systém částečně navazoval na tzv. Taafeho zákony v Rakousko-Uhersku a inspiroval se rovněž Bismarckovým Německem.

Nový sociální systém bezpochyby značnou měrou přispěl také k posílení demokratického rozvoje republiky. Jako první ve světě spojil do jednoho systému krátkodobé a dlouhodobé dávky, sjednotil organizaci sociálního pojištění a pokusil se o univerzální osobní rozsah na všechny zaměstnance.

V roce 1929 bylo tímto způsobem pojištěno již přes 2,5 milionu osob. Mezi dávky nemocenského pojištění patřila pomoc v nemoci, pomoc v mateřství a pohřebné. Mezi dávky důchodového pojištění pak náležel starobní, invalidní, vdovský, vdovecký a sirotčí důchod.

Hlavní budova s přilehlou kartotékou

Ústředí ČSSZ sídlí v Praze v Křížové ulici v podstatě od počátku – budova byla zakoupena roce 1926. Objekt byl původně postaven v roce 1912 pro Pražskou akciovou strojírnou. V roce 1931 byla k hlavní kancelářské budově přistavěna drobná přízemní

budova určená k uložení dokumentace týkající se evidence občanů. Jednalo se o menší verzi strojové kartotéky, jak ji známe dnes. Velmi rychle však přestala kapacitně stačit a o pět let později bylo proto rozhodnuto o výstavbě nové budovy pro ústřední evidenci, která je funkční dodnes. Strojová kartotéka nyní slouží jen pro menší část agendy ČSSZ. Na polovině bloků jsou zde uloženy dokumenty ročníků 1913–1943, nejde tedy o příliš aktivní spisy a pracuje se s nimi jen výjimečně. V druhé polovině kartotéky jsou uloženy originály zdigitalizovaných

pokračování na straně 2...